

VLERA DOGANORE E MALLRAVE

"Vlera doganore" i referohet vlerës së mallrave të importuara që përdoret për të llogaritur detyrimet doganore të importit dhe tatimet. Shumica e importeve vlerësohen në bazë të "vlerës së transaksionit" (çmimi i kontratës), dmth, çmimi i paguar ose që duhet paguar për mallrat në vendin e tyre të eksportimit kur shiten në Kosovë, me disa përshtatje të caktuara. Megjithatë, në qoftë se nuk është e mundur për të përdorur vlerën e transaksionit, 5 metodat e tjera të vlerësimit mund të përdoren sipas radhës.

Kodi Doganor i Kosovës siguron autoritetin për gjashtë metodat që duhet të zbatohen sipas radhës në përcaktimin e vlerës doganore të mallrave të importuara (shih nenet 31-40 të Kodit). Këto dispozita në Kod bazohen në Marrëveshjen për Vlerësimin Doganor (MVD) të Organizatës Botërore të Tregtisë (OBT-së) për përcaktimin e vlerës doganore të mallrave të importuara ("MVD-OBT" ose "MVD"). Të njëjtat parime dhe praktika zbatohen edhe për vlerësimin e importeve në Bashkimin Evropian dhe për këtë çështje të gjitha 157-të ekonomitë që janë anëtarë të OBT-së dhe shumë vende të tjera po ashtu.

Informata shtesë për vlerësimin doganor

Nenet 60-82 të Udhëzimit Administrativ nr. 11/2009 "që vendosin dispozitat për zbatimin e Kodit Doganor", sigurojnë informacion më të detajuar mbi vlerën doganore dhe se si të përcaktohet vlera e mallrave të importuara. Aneksi 12 i këtij Udhëzimi Administrativ ofron Shënimet Shpjeguese mbi Vlerën Doganore.

Nenet 31-40 të Kodit Doganor të Kosovës elaborojnë rregullat për përcaktimin e vlerës së mallrave të importuara, në mënyrë që të sigurohet uniformitet më i madh dhe siguri në mënyrën se si mund të përcaktohen vlerat ligjërish. Parashikimi për tregtarët është një objektiv kryesor i këtyre dispozitave të Kodit lidhur me vlerën doganore, pasi këto dispozita të vlerësimit në Kodin Doganor të Kosovës me besnikëri ndjekin të njëjtat parime të MVD - në mënyrë që të sigurojnë parashikueshmëri për importuesit e Kosovës.

Sistemi për përcaktimin e vlerave të importit në Kosovë e njeh nevojën për një sistem të drejtë, uniform dhe neutral për vlerësimin e mallrave për qëllime doganore që përjashton përdorimin e vlerave doganore arbitrare ose fiktive. Në të vërtetë, Kodi Doganor përcakton metodologjinë e vlerësimit që Dogana e Kosovës duhet të aplikojë në importe. Në masën më të madhe të mundshme, "vlera doganore" e mallrave të importuara do të jetë vlera e transaksionit të mallrave që vlerësohen. Vlera e transaksionit e mallrave është e bazuar kryesisht në çmimin e paguar ose të

pagueshëm për mallrat (në përputhje me realitetin komercial) përveç në rastet kur disa kufizime ose kushte që kanë të bëjnë me mallrat, padrejtësisht ose në mënyrë jorealiste ndikojnë në vlerën e tyre.

Vlerat doganore janë të bazuara në kritere të thjeshta dhe të barabarta në përputhje me praktikën tregtare dhe metodat e zbatuara të vlerësimit duhet të jenë "të aplikimit të përgjithshëm, pa dallim në mes të burimeve të furnizimit".

Importuesit duhet të jenë të vetëdijshëm se vlera doganore nuk mund të përcaktohet në bazë të:

- çmimit të shitjes në Kosovë të mallrave të prodhuara në Kosovë;
- një sistemi i cili siguron pranimin për qëllime doganore të më të lartës nga dy vlerat alternative;
- çmimit të mallrave në tregun e brendshëm të vendit eksportues;
- kostos së prodhimit, të ndryshme nga vlerat e përlllogaritura që janë përcaktuar për mallra identike ose të ngjashme, në pajtim me nenin 33 (2) (d);
- çmimet për eksport në një vend tjetër jashtë Kosovës;
- Vlerave doganore minimale ose
- Vlerave arbitrare ose fiktive.

MVD-OBT gjithashtu pranon se procedurat e vlerësimit doganor nuk duhet të përdoren për të luftuar dumpingun.

Në këtë drejtim, çdo sistem i aplikimit të vlerave minimale ose krahasuese, është në kundërshtim të drejtpërdrejtë me parimet e MVD-së, parimet e BE-së dhe dispozitat e vlerësimit të importit në Kodin Doganor të Kosovës.

Objektivi për të siguruar këtë informacion në këtë webfaqe (ITG), është përmirësimi i cilësisë së informacionit të dhënë në deklaratat doganore (pra nxitjen e rritjes së përputhshmërisë vullnetare) që ka të bëjë me mallrat e përfshira në transaksion. Përmirësimi në cilësinë dhe saktësinë e informacionit në fatura dhe deklarata doganore do ti lejojë Doganës së Kosovës të ofrojë shërbim më të mirë në zhdoganimin e dërgesave të importit më shpejt.

Titulli IV që fillon në faqen 18 të Udhëzimit Administrativ nr. 11/2009 ofron informacion më të detajuar mbi vlerësimin e mallrave të importuara. Më konkretisht, nenet 60-82 të këtij Udhëzimi Administrativ (pp 18-51) ofrojnë informacion të detajuar mbi vlerësimin doganor, dhe Aneksi 12 i Udhëzimit Administrativ përshkruan "Shënimet Shpjeguese mbi Vlerën Doganore" që janë të dobishme. (Ky aneks gjendet në faqen 377 të Udhëzimit Administrativ).

Kurdo që Dogana e Kosovës ka dyshime në lidhje me një vlerë të deklaruar të importit, një zyrtar doganor mund të kërkojë informacione shtesë mbi mallrat dhe transaksionet në fjalë. Megjithatë, në qoftë se vazhdon dyshimi, oficeri duhet, para se të arrijë një vendim përfundimtar, të njofton personin në fjalë, me shkrim nëse kërkohet, me arsyet e këtyre dyshimeve dhe t'i sigurojë personit

një mundësi të arsyeshme për t'u përgjigjur. Në të gjitha rastet e tilla, vendimi përfundimtar dhe arsyet duhet t'i komunikohen me shkrim personit në fjalë.

Kur një borxh doganor lind në lidhje me mallrat e importuara dhe vlera doganore e këtyre mallrave bazohet në çmimin realisht të paguar ose të pagueshëm që përfshin shpenzimet e magazinimit dhe të ruajtjes së mallrave gjatë vendosjes së tyre në magazinë, këto shpenzime nuk duhet të përfshihen në vlerën doganore në rast se tregohen veçmas nga çmimi realisht i paguar ose që duhet paguar për mallrat.

VLERËSIMI I TRANSPORTIT NDËRKOMBËTAR DHE SHPENZIMEVE TË SIGURIMIT

Vlera doganore e importeve në Kosovë është llogaritur në bazë të CIF (fjalë për fjalë, kostoja e mallrave, plus transporti ndërkombëtar i mallrave dhe shpenzimet e sigurimit). Nën-neni 36.1 (d) i Kodit Doganor parashikon autoritetin për të përfshirë koston e transportit ndërkombëtar në vlerën doganore të mallrave të importuara.

Pra, kostoja e transportit dhe sigurimit për mallrat e importuara, si dhe të gjitha shpenzimet e ngarkimit e të trajtimit që lidhen me transportin e mallrave të importuara në vendin e mbërritjes së parë të mallrave të importuara në Kosovë duhet të përfshihen në llogaritjen e vlerës doganore.

Kur mallrat transportohen me të njëjtën mënyrë transporti deri në një pikë përtej pikës së mbërritjes së parë në Kosovë, shpenzimet e transportit në përgjithësi duhet të vlerësohen në përpjesëtim të drejtë me largësinë e përshkuar jashtë dhe brenda Kosovës. Kjo është e domosdoshme sepse vetëm pjesa ndërkombëtare e transportit dhe kostove të sigurimit duhet të përfshihen në llogaritjen e vlerës doganore të mallrave të importuara.

Ku transporti është falas ose ofrohet nga blerësi, kostot e transportit deri në pikën e mbërritjes të parë në Kosovë, të përcaktuara në përputhje me planin e normave të transportit të mallrave që normalisht zbatohen për të njëjtën mënyrë të transportit, duhet të llogaritet në bazë të planit të transportit të mallrave dhe pastaj shtohen në vlerën doganore. Megjithatë, çdo shtesë e tillë në çmimin realisht të paguar ose që duhet paguar, në këtë drejtim, duhet të bëhet vetëm në bazë të të dhënave objektive e të llogaritshme.

Në këtë drejtim, përqindja e shpenzimeve të transportit ajror që duhet të përfshihen në vlerën doganore të mallrave të importuara është 100%.

Për mallrat e importuara në Kosovë nga shërbimi postar ndërkombëtar, të gjitha detyrimet postare

deri në vendin e dorëzimit duhet të përfshihen në vlerën doganore të këtyre mallrave, me përjashtim të çdo takse postare shtesë që vendoset në Kosovë. Megjithatë, asnjë përshtatje në vlerën e deklaruar nuk do të bëhet në lidhje me tarifën e tilla në përcaktimin e vlerës së dërgesave postare të natyrës jo-komerciale.

DEKLARATA E NDARË E VLERËS

Aty ku është e nevojshme për të krijuar një vlerë doganore për qëllime të neneve 32-40 të Kodit Doganor, një deklaratë e të dhënave në lidhje me vlerën doganore të mallrave të importuara (deklarata e vlerës) është e nevojshme të shoqërojë deklaratën doganore të importit të bërë në lidhje me mallrat e importuara.

Deklarata e vlerës do të plotësohet dhe paraqitet në formularin "DV 1" që korrespondon me modelin në Aneksin 14 të "Udhëzimit Administrativ nr. 11/2009 që përcakton dispozitat për zbatimin e Kodit Doganor" që plotësohet, kur është e përshtatshme nga një ose më shumë formularë DV 1 që korrespondojnë me modelin në Aneksin 15, gjithashtu të Udhëzimit Administrativ të njëjtë. Kjo deklaratë e vlerës mund të bëhet vetëm nga një person i vendosur në Kosovë dhe në posedim të fakteve relevante.

Dogana e Kosovës mund të heq dorë nga kërkesa për një deklaratë të ndarë të vlerës, kur vlera doganore e mallrave në fjalë nuk mund të përcaktohet sipas dispozitave të nenit 33 të Kodit. Në raste të tilla personi përgjegjës në Kosovë do t'i pajisë ose të shkaktojë pajisjen e Doganës së Kosovës me ato informata tjera që mund të kërkojnë për qëllime të përcaktimit të vlerës doganore në bazë të një neni tjetër të Kodit; dhe këto informacione të tjera do të ofrohen në formën dhe mënyrën që do të përcaktohet nga Dogana e Kosovës.

Depozitimi në një zyrë doganore i një deklarate të ndarë të vlerës, pa paragjykim për zbatimin e mundshëm të dispozitave penale, do të jetë e barabartë me përfshirjen e përgjegjësisë nga ana e personit përgjegjës në Kosovë për:

Saktësinë dhe plotësinë e të dhënave të ofruara në deklaratë,
Vërtetësinë e dokumenteve të prodhuara në mbështetje të këtyre të dhënave, dhe
Ofrimin e çdo informacioni shtesë ose dokumenti të nevojshëm për të përcaktuar vlerën doganore të mallrave.

Përveç kur kjo është esenciale për aplikimin korrekt të detyrimeve të importit, Dogana e Kosovës mund të heq dorë nga kërkesa për deklaratën e tërë të ndarë të vlerësimit ose një pjesë të saj, kur:

- Vlera doganore e mallrave të importuara në një ngarkesë nuk e kalon vlerën e

10.000€, me kusht që ato të mos përbëjnë dërgesë të ndarë ose të shumëfishtë nga i njëjti dërgues për të njëjtin pranues; ose

- Importet e përfshira janë të një natyre jo komerciale; ose

- Dorëzimi i të dhënave në fjalë nuk është i domosdoshëm për zbatimin e TARIK-ut ose kur detyrimet doganore të parapara me TARIK nuk janë të ngarkueshme në pajtim me dispozitat e veçanta doganore.

Tutje, në rast të trafikut të vazhdueshëm të mallrave të furnizuara nga shitësi i njëjtë te blerësi i njëjtë nën të njëjtat kushte tregtare, Dogana e Kosovës mund të heqë dorë nga kërkesa që të gjitha të dhënat në bazë të Nenit 88 (1) të ofrohen në mbështetje të çdo deklarate doganore, por do të kërkojnë ato sa herë që ndryshojnë rrethanat dhe të paktën një herë në tre vjet.

Një heqje dorë në bazë të këtij neni mund të tërhiqet dhe paraqitja e një DV 1 mund të kërkohet kur gjendet se një kusht i domosdoshëm për t'u kualifikuar për këtë heqje dorë nuk ishte përmbushur ose nuk përmbushet më.